

ikke er det på langt nær nyt, alt hvad der står i bogen. Ikke mindst i kapitlet om udenrigsomsættningens regulering genfinder man argumenter og synspunkter, der er velkendte fra den danske debat.

Men alligevel skal bogen på det bedste anbefales til læsernes bevågenhed. Den giver en klar oversigt over nogle af øjeblikkets mest brændende økonomiske spørgsmål og en nøjtern og letforståelig indføring i disse problemers drøftelse. Og trods det — i bedste forstand — populære anslag giver den også mere helbefarne læsere stof og stimulans til eftertanke, modsigelse og tilslutning.

H. Winding Pedersen.

Alvin Hansen: Monetary Theory and Fiscal Policy. McGraw-Hill Book Company. New York 1949. 225 sider. Pris: 3.00. \$

Professor Alvin Hansen's bøger synes at komme med et forholdsvis regelmæssigt mellemrum på omkring 2 år. Selvom han nu er kommet op i den alder, hvor man modtager festskrifter, synes hans energi ikke at aftage, og også i de kommende år kan vi vente nye bøger fra hans hånd.

Hans sidste bog har titlen »Monetary Theory and Fiscal Policy«. Selvom man kan finde en del fra hans tidligere bøger, adskiller den nye bog sig dog fra sine forgængere, først og fremmest ved at lægge hovedvægten på den rent pengemæssige side af nationaløkonomien. Forfatterens mening med bogen er at give en fremstilling af den moderne penge teori, og han skriver selv i forordet, at der ikke findes noget fyldestgørende værk om dette emne. Det er nu lige lovlig hårdt sagt. Efter min mening er bøger som G. Halm »Monetary Theory«, A. G. Hart »Money, Debt and Economic Activity« og L. V. Chandler »The Economics of Money and Banking« og flere andre fuldt anvendelige.

Selvom Hansens bog derfor ikke ligefrem dækker et stort savn, vil den alligevel få sin betydning. Der findes som sagt andre bøger om emnet, men Hansens bog er nok den klareste oversigt over den moderne penge teori. (Penge teori taget i videst mulige betydning). Hansens største fortjeneste er, at han

bygger videre både på den klassiske teori (Marshall) og på Keynes; og det lykkes ham virkelig på dette grundlag at få dannet et hele. Hansen betoner selv, at forskellen mellem Marshall og Keynes ikke er så stor, og at Marshall i virkeligheden på flere punkter har anticeret Keynes.

Det er ligeledes en fordel ved bogen, at den i nogen grad benytter empiriske erfaringer og statistik til belysning af teorien. Flere afsnit bygger således helt på en historisk beskrivelse af monetære fænomener. Desuden anvender forfatteren i stort omfang teorien på de aktuelle problemer. Man mærker, at det er de problemer, der er brændende i øjeblikket, som interesserer Alvin Hansen, og for ham bliver det væsentlige derfor en anvendelse af teorien på nutidens problemer.

Selvom det af bogens karakter følger, at det meste af indholdet må være forholdsvis velkendt, er der dog flere steder, hvor fremstillingen må betegnes som et nyt videnskabeligt bidrag. Således klargør og udvider han likviditetsfunktionen på flere punkter; f. eks. gennemgår han, hvorledes det kan tænkes, at likviditetsfunktionen for transaktionsformål kan være elastisk med hensyn til renteforandringer ved høje rentesatser, selvom den er upåvirket af renten ved lave satser. En stigende aktivitet kan derfor i første omgang betyde, at ledige penge drages over i transaktions sfæren, men når der ikke er flere »idle balances«, kan de betalinger, der er nødvendige ved den større aktivitet, kun finde sted derved, at den bestående pengemængde udnyttes mere intensivt, altså en stigning i cirkulations hastigheden, og denne mere intensive udnyttelse af pengemængden kan kun opnås ved at tilbyde højere rente.

Interessante synspunkter kommer frem i forbindelse med diskussionen om, hvorvidt fuld beskæftigelse nødvendigvis må føre til inflation, fordi grænseomkostningerne vil stige, før fuld beskæftigelse er nået, og således give anledning til stadig stigende priser og lønninger. Hansen er forholdsvis optimistisk på dette punkt og anfører flere grunde til støtte for sin opfattelse. Disse grunde er i og for sig plausible, men man kan dog sagtens forestille sig situationer, hvor de ikke får tilstrækkelig

ikke er det på langt nær nyt, alt hvad der står i bogen. Ikke mindst i kapitlet om udenrigsomsætningsregulering genfinder man argumenter og synspunkter, der er velkendte fra den danske debat.

Men alligevel skal bogen på det bedste anbefales til læsernes bevågenhed. Den giver en klar oversigt over nogle af øjeblikkets mest brændende økonomiske spørgsmål og en nøjtern og letforståelig indføring i disse problemers drøftelse. Og trods det — i bedste forstand — populære anslag giver den også mere helbefarne læsere stof og stimulans til eftertanke, modsigelse og tilslutning.

H. Winding Pedersen.

Alvin Hansen: Monetary Theory and Fiscal Policy. McGraw-Hill Book Company. New York 1949. 225 sider. Pris: 3.00. \$

Professor Alvin Hansen's bøger synes at komme med et forholdsvis regelmæssigt mellemrum på omkring 2 år. Selvom han nu er kommet op i den alder, hvor man modtager festskrifter, synes hans energi ikke at aftage, og også i de kommende år kan vi vente nye bøger fra hans hånd.

Hans sidste bog har titlen »Monetary Theory and Fiscal Policy«. Selvom man kan finde en del fra hans tidligere bøger, adskiller den nye bog sig dog fra sine forgængere, først og fremmest ved at lægge hovedvægten på den rent pengemæssige side af nationaløkonomien. Forfatterens mening med bogen er at give en fremstilling af den moderne penge teori, og han skriver selv i forordet, at der ikke findes noget fyldestgørende værk om dette emne. Det er nu lige lovlig hårdt sagt. Efter min mening er bøger som G. Halm »Monetary Theory«, A. G. Hart »Money, Debt and Economic Activity« og L. V. Chandler »The Economics of Money and Banking« og flere andre fuldt anvendelige.

Selvom Hansens bog derfor ikke ligefrem dækker et stort savn, vil den alligevel få sin betydning. Der findes som sagt andre bøger om emnet, men Hansens bog er nok den klareste oversigt over den moderne penge teori. (Penge teori taget i videst mulige betydning). Hansens største fortjeneste er, at han

bygger videre både på den klassiske teori (Marshall) og på Keynes; og det lykkes ham virkelig på dette grundlag at få dannet et hele. Hansen betoner selv, at forskellen mellem Marshall og Keynes ikke er så stor, og at Marshall i virkeligheden på flere punkter har anticeret Keynes.

Det er ligeledes en fordel ved bogen, at den i nogen grad benytter empiriske erfaringer og statistik til belysning af teorien. Flere afsnit bygger således helt på en historisk beskrivelse af monetære fænomener. Desuden anvender forfatteren i stort omfang teorien på de aktuelle problemer. Man mærker, at det er de problemer, der er brændende i øjeblikket, som interesserer Alvin Hansen, og for ham bliver det væsentlige derfor en anvendelse af teorien på nutidens problemer.

Selvom det af bogens karakter følger, at det meste af indholdet må være forholdsvis velkendt, er der dog flere steder, hvor fremstillingen må betegnes som et nyt videnskabeligt bidrag. Således klargør og udvider han likviditetsfunktionen på flere punkter; f. eks. gennemgår han, hvorledes det kan tænkes, at likviditetsfunktionen for transaktionsformål kan være elastisk med hensyn til renteforandringer ved høje rentesatser, selvom den er upåvirket af renten ved lave satser. En stigende aktivitet kan derfor i første omgang betyde, at ledige penge drages over i transaktionsfæren, men når der ikke er flere »idle balances«, kan de betalinger, der er nødvendige ved den større aktivitet, kun finde sted derved, at den bestående pengemængde udnyttes mere intensivt, altså en stigning i cirkulationshastigheden, og denne mere intensive udnyttelse af pengemængden kan kun opnås ved at tilbyde højere rente.

Interessante synspunkter kommer frem i forbindelse med diskussionen om, hvorvidt fuld beskæftigelse nødvendigvis må føre til inflation, fordi grænseomkostningerne vil stige, før fuld beskæftigelse er nået, og således give anledning til stadig stigende priser og lønninger. Hansen er forholdsvis optimistisk på dette punkt og anfører flere grunde til støtte for sin opfattelse. Disse grunde er i og for sig plausible, men man kan dog sagtens forestille sig situationer, hvor de ikke får tilstrækkelig

betydning, så jeg er bange for, at Hansen er lidt for optimistisk på dette punkt.

Derimod er han meget pessimistisk med hensyn til mulighederne for at fremme beskæftigelsen ved lønedsættelser. Han indrømmer, at de kan have virkninger under specielle forudsætninger, men foretrækker i hvert tilfælde at fremme beskæftigelsen ved kredit-ekspansion. Hvis man altid skal bekæmpe arbejdsløsheden ad denne vej, må resultatet blive en stadig, omend svag inflation — men det bliver vel også det, vi får at se i fremtiden. Derimod vil jeg foreløbig stille mig skeptisk over for det synspunkt, at lønedsættelser i lande med stor udenrigshandel ikke er nødvendige for at fremme eksporten, fordi »modern nations are by international agreement committed to a policy of exchange rate adjustment through the International Monetary Fund, so that they are no longer compelled to resort to wage cuts and income deflation as a means of achieving a balance in their international accounts«.

I de sidste kapitler kommer Hansen nøje ind på de aktuelle problemer og diskuterer forskellige af de ideer, der er fremsat om, hvordan pengepolitikken skal føres i fremtiden. Han gennemgår kritisk forskellige planer for finans- og pengepolitikken i U. S. A. og fremsætter derefter sit eget syn på sagen. Således gennemgår han indgående det finansprogram, der er bragt frem af »Committee for Economic Development«, og hvori hovedtanken er, at statsbudgettet overbalanceres i gode tider og underbalanceres i dårlige. Hansen betragter det som et skridt i den rigtige retning, men har dog flere indvendinger. Hans hovedindvending er, at der i gennemsnit over en længere årrække skal være balance på budgettet, idet planen forudsætter, at »emergency situations are likely to be rare and exceptional«. Men »this view, against the background of history and theoretical analysis, appears to be unrealistic«. En stadig underbalancering kan derfor tænkes at være nødvendig.

Betegnende for Hansens realistiske indstilling er det ligeledes, at han ikke regner med, at vi i fremtiden kan slippe af med de internationale handelsrestriktioner.

Bogen afsluttes med to påklistede appendix. Et om David Hume, hvor Hansen blot giver enkelte uddrag af Hume uden synderlige kommentarer. Det andet indeholder nogle bemærkninger om den evige strid omkring begreberne opsparing og investering. Det er ret kortfattet og derfor også lidt vanskeligt at forstå. Hansen bygger sine betragtninger op over forholdet mellem de aktuelle opsparrings- og forbrugstilbøjeligheder i modsætning til de »normale« tilbøjeligheder. Efter min mening er Hansens analysemetode temmelig besværlig, og så vidt jeg kan se, kan det hele gøres klarere ved at anlægge en dynamisk analyse, men jeg skal iøvrigt ikke komme nærmere ind på Hansens stillingtagen til dette spørgsmål.

Dette er blot nogle få eksempler på de problemer, Alvin Hansen tager op til analyse. Bogen giver en behandling af alle de vigtigste emner inden for penge teorien i vid betydning. Mange gange mangler der ganske vist en kontinuert overgang mellem kapitlerne, og bogen virker derfor mere som en samling — fortrinlige — essays end som en systematisk og afrundet fremstilling af penge teorien.

Bogen er — som så mange andre amerikanske bøger i nationaløkonomi — »edited« af Seymour Harris. (Gad vide, hvor mange bøger Harris egentlig kan nå at »edite« om året). Hans indsats består i et forord på en side, men det er til gengæld en så rosende omtale af bogen, at det er lidt svært selv for Hansen — trods bogens mange fortrinligheder — at leve op til det.

Bjarke Fog.

F. R. J. Jervis: Price Control. Hutchinson's, London 1949. 223 sider. Pris 12/6 d.

Denne bog bærer undertitlen »Government Interventions on the Free Market«. Den begynder med en elementær fremstilling af prisdannelsen under fri konkurrence og under monopol. Den giver derefter en kritisk gennemgang af især de engelske indgreb under 30'ernes krise og under krig og efterkrigstid. Endvidere er under den beskyttelse, det offentlige har givet sælgeren, omtalt de internationale vareordninger vedrørende hvede,